کۆنگرەی بالیسان.. عومەر محەمەد

نازانم کەی کۆنگرەی بالیسان بەسترا، تەنانەت مانگ و ساڵەکەشیم لەیاد نەماوە، بەڵام دوای شەڕی ناوخۆ و پێش ڕوخاندنی ڕژێمی بەعس، لەبن چادرەکی گەورەدا بوو، سەرزەنشتی خۆم دەکەم کوا ڕەوایە ڕۆژێکی ئاوا بایەخدارو مێژوویی میللەتەکەم لەیاد بکەم ! بەڵام دڵنیام هەرمن نیم بەڵکو تاقە کوردێک تەنانەت ئامادەکارانی کۆنگرەو سەرۆک و سەرکردەی حزبەکانیش لە بیریان نەماوە!.

بەهەرحاڵ منیش بانگهێشتکرابووم و ماڵیان ئاوابێت بەهۆی ئەوەی لە دۆسیەی ئەنفالدا چالاکم، ووتەیەکیان بۆدانابووم، دەبوو لەماوەی ٥ خولەکدا لەکۆنگرە پێشکەشی ئامادەبووانی بکەم، ئەوە بۆمن دەرفەتێکی گرنگ بوو، چونکە حزب و ڕێکخراوەکان لە لوتکەدا بەشداربوون، بارزانی و تاڵەبانی لە پێشی پێشەوە دانیشتبوون، نەدەبوو دەرفەت لە دەست بدەم، هەرچەندە کاتەکەم زۆرکەم بوو، بەڵام ئامانجم پێکا. لە وتەکەمدا لەپێشەوە بە ڕەخنەیەک دەستم پێکرد، گوتم: دەبوو کۆنگرە لەژیر ئەم دروشمی (شەرمە ! دەست و پەنجەی ئازیزانمان لە بیابان تێکەڵ بەلم بن، ئەمەش لێرە دەست و پەنجەی یەکتر بشکێنین) بەرێوەچوبایە، تەماشام کرد لەنیگاو چاویاندا دیارە بەرپرسان قسەکەم قەڵسن، گوێم نەدانێ و درێژەم دایە، ڕووم لە هەردوو سەرکردەی یەکێتی و پارتی و سەرۆکی هەردوو حکوومەتی هەرێم کرد، چونکە ئەوکاتە هەرێمی کوردستان دوو حکومەت و دوو سەرۆک وەزیران و دوو وەزیری کارەباو دوو وەزیری تەندروستی و دوو وەزیری مافی مرۆڤی هەبوو، کەچی نە کارەبا هەبوو، نە تەندروستی هاوڵاتییەکانی باش بوو، نەبریندارانی چەکی کیمیایی چارەسەرکرابوون و مافی مرۆڤیش لەوپەڕی خراپیدا بوو! بەڵام کۆنگرەی بالیسان مژدەبەخش و بنیاتنەربوو، چونکە بەهەتا هەتایە کۆتاییی بەشەڕی ناوخۆهێنا کە دەتوانم بڵێم ئەوتارە کورتەی من کۆتایی بەشەڕی ناوخۆ هێنا ، کە ئەم چەند پەرەگرافە بوون :

بیرۆکەی بەستنی کۆنگرەی بالیسان، کە بۆ گەڕانەوەی شکۆی خەڵک و ئاشتی ومتمانە بوو، پێشنیازی من بوو کە داوام کردبوو لەناوچە ئەنفالکراو وکیمیابارانکراوەکاندا ببەسترێت بۆیە هەق بوو، ڕێزلێخاوەنداریتی گیرابا، ڕەخنەی ئەوەم گرت هەرلەبەراییەوە دزییەک هەیە، ئێستاش من گەردنتان ئازاد دەکەم بەمەرجێک (قات لە بەرێک نەهاتبێ وەک بیرۆکەی خۆی پێی فرۆشتبنەوە) بیرۆکەکەم

بەئەوە بووە وەک ڕێزلێنانێکی مەعنەوی و سەرمایەی ڕەمزی بۆ قوربانیانی ئەنفال وکیمیاباران وشەهیدانی سەنگەر بەتایبەتیش وەک ڕێزلێنانێک بۆ هەمووئەو مرۆڤانەی لە بەرەکانی شەڕی ناوخۆدا گیانیان لەدەستداوە، یاخود ئەندامێکی جەستەیان لە دەستداوەو ئێستا خاوەن پێداویستی تایبەتن و پێیان دەگوترێت کەمئەندامی سەنگەر.

لە یەکێک لە شارەکان یاخود لە گوندە کیمیابارانکراوەکان (وەک شاری هەڵەبجەو گوندەکانی بالیسان وشێخ وەسانان، گۆپتەپەو عەسکەر، سەوسێنان) یان لەگەرمیان کۆنگرەیەکی ئاشتی ببەستن پەیمانی شەرەف بدەن و بۆ هەتاهەتایە، کۆتایی بەشەڕی ناوخۆ بهێنن.

ئامانج لە بەستنی کۆنگرە لە بالیساندا بەئەوەیە چیتر مزایەدە کردن بەخوێنی شەهیدان وئەنفالکراوانەوە نەکرێت، بەهەر حاڵ، کۆنگرەی بالیسان کۆمەڵێک بڕیاری گرنگیدا بەم شێوەیەی خوارەوە :

- لەبەر ڕۆشنایی کۆنگرەی بالیسان، پەرلەمانی کوردستانی پڕۆژە یاسایەک پەسەند بکات بەئەوەی هەرحزبێک دەستپێشخەری شەڕی ناوخۆ بکات، بخرێتە لیستی ڕەشەوەو پەرلەمانی کوردستان بەسوکایەتی کردن بەشەهیدو ئەنفالکراوان بریاری لێبدات.

- لەبەرئەوەی هەموو لایەک کۆکن لەسەر ئەوەی ئەنفال گەورەترین هێرشەو بەحورمەتی بوو، بە مرۆڤ بوونی کورد، ئەوا پێویستە ئەمەش لەبەرامبەردا تائەوپەری مرۆڤدۆستو میهرەبان بین لەگەڵ یەکترو لەگەڵ دەوروبەرو تەنانەت لەگەڵ هەموو مەل وباڵندەو زیندەوەرانیش، چونکە ئەوانیش وەک مرۆڤ بە چەکی کیمیایی مردن و تەنانەت وەک مرۆڤ سوکایەتیان پێکرا.

- باشترین ڕێزگرتن لە شەهیدان و قوربانیانی تاوانی جینۆساید ڕێزگرتنە لە ماف و ئازادی زیندووەکان، بۆیە پاراستنی ئازادیەکانی ئینسان دەبێت گرنگترین خاڵ بێت لە نوسینەوەی دەستوری هەرێمدا .

- یادەکانی کیمیابارانی هەڵەبجەو کۆمەڵکوژی ئەنفال ناکرێنە پشوو، بەڵکو دەبێت زۆرترین کارو ئەرک بگرینە ئەستۆ، بەو پێیەی داواکردنی پشوو کۆمەڵگا دەکاتە تەمبەڵخانەو بە یادەکانی جینۆساید پێشنیارێکی هەژارە، بۆیە بەباشی نازانین، چونکە وەفاداریو ئەرکی تێدانیە بەرامبەر قوربانیەکان بەپێچەوانەوە بڕیار دەدەین ئەو ڕۆژانە گەرمو گورتر کاربکەین، نەك هەر ئەوەندە بەڵکو بەلای کەمەوە لە 1%ی داهاتی ئەو ڕۆژەی هەر تاکێکی کوردستان ببەخشرێتە بنیاتنانەوەی وڵات، یان چارەسەرکردنی بریندارانی چەکی کیمیاوی، پێکهێنانی پڕۆژەی ڕۆشنبیری و فریاگوزاری و تەندروستی بۆ ئەو ناوچانەی بەر سیاسەتی جینۆساید کەوتوون، بەئەوەی هەموو هاووڵاتیەك پشکی ڕاستەوخۆی لەو پڕۆژانەدا هەبێت و شەرەفی بەشداری

کردنی راستەوخۆی بەربکەوێ و شانازییان پێوە بکات .

- لە هەر رۆژێکی یادەکانی جینۆسایددا،هەر کوشتنێکی بێئەنقەست بەدەر لە سزایی یاسایی خۆی دووساڵی رێزنەگرتن لە قوربانیانی ئەنفال وکیمیاباران وشەهیدانیشی بچێتە سەر.

- هەردوو کەسێک لەو ڕۆژانەدا بەشەڕ بێن بە تۆمەتی رێزنەگرتن لە قوربانیانی جینۆساید دادگایی بکرێن .

- هەر رێکخراووکەسایەتییەک ئەگەر دەرکەوت بازرگانیی بەسەر ئەو دەسەیانەوە دەکات، مۆڵەتی کارکردنی لێ وەربگیرێتەوە و رێگەی بەشداریکردنی هیچ چالاکییەکی نەدرێت .

- هەر ماڵێکی شەهیدان و ئەنفالکراوان ناوی هەموو شەهیدەکانی لەسەر پێناسی شەهیدەکەی بنوسرێ کە وارسی یاسایی هەڵیدەگرێت،

- هەموو ماڵێکی شەهیدو ئەنفالکراوان لە سەر دیوارو دەرگای ماڵەکەی ناوی شەهیدەکان و ئەنفالکراوەکانیان بنووسرێت .

- لەبەر ئەوەی یادەکان هی هەمووانن، بۆیە نابێت کەس بە نامەی فەرمی داوەتی ئەم یادانە بکرێن.

- دەبێت بۆ کۆنگرەی داهاتوو لەبری ئەم چادرە مۆنۆمێنتێکی شایان و ڕێک وپێک دروست بکرێت وهۆڵی گەورەی بۆ کۆنگرەکان تێدا بێت.

- مەرج نییە ئەم کۆنگرەیە هەموو ساڵێک لە بالیسان بکرێت.

من لەم خەیاڵانەدا ون ببووم کە زەنگی تەلەفۆنەکەم وه‌ئه‌گای هێنام، یەکێک لە هاوڕێ خۆشەویستەکانم لە بالیسانەوە ئاگاداری کردم، کەسبەی بۆ یادی کیمیابارانی بالیسان داوەتکراویت و پێمانخۆشە ئامادە بیت. بۆ زانیاری خوێنەران هەتا ئیستا بالیسان نەک شوێنێکی شایان بە یادی کیمیابارانی تێدانییە، بەڵکو مۆنۆمێنتێک بۆ شەهیدانی کیمیابارانیش نەکراوە.

پێشکەش بە خۆپیشاندەرانی دۆڵی بالیسان

سلێمانی ٩/٢/٢٠١٦